

PISA

IN FOCUS

14

εκπαιδευτική πολιτική εκπαιδευτική πολιτική εκπαιδευτική πολιτική εκπαιδευτική πολιτική εκπαιδευτική πολιτική εκπαιδευτική πολιτική

Τι είδους επάγγελμα σκέφτονται να ακολουθήσουν στο μέλλον κορίτσια και αγόρια;

- Τα κορίτσια που σκέφτονται να γίνουν δικαστικοί, ανώτεροι δημόσιοι υπάλληλοι, στελέχη ή ελεύθεροι επαγγελματίες είναι κατά μέσο όρο 11 ποσοστιαίες μονάδες περισσότερα από τα αγόρια.
- Μόνο το 5% των κοριτσιών από τις χώρες του ΟΟΣΑ, κατά μέσο όρο, φιλοδοξούν να εργαστούν ως μηχανικοί και στον τομέα της πληροφορικής, έναντι 18% των αγοριών.
- Σε όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ, υπάρχουν περισσότερα κορίτσια από ό,τι αγόρια που επιθυμούν να εργαστούν στον τομέα της υγείας.

Όταν σκέφτεστε το επάγγελμα του μηχανικού, ποια εικόνα σας έρχεται στο νου: ένας άνδρας ή μια γυναίκα με κράνος εργοταξίου; Και ποιον φαντάζεστε να κάνει μάθημα στα παιδιά σας στο σχολείο; Αν απαντήσετε «ένας άνδρας» στην πρώτη ερώτηση και «μια γυναίκα» στη δεύτερη, είναι γιατί υπάρχει λόγος. Απλά γιατί οι άντρες που κάνουν καριέρα σε τομείς όπως οι επιστήμες, η τεχνολογία, τα μαθηματικά ή ως μηχανικοί είναι πολύ περισσότεροι, ενώ οι γυναίκες υπερεκπροσωπούνται στις ανθρωπιστικές επιστήμες και τις επιστήμες υγείας. Ο διαχωρισμός αυτός στην αγορά εργασίας με βάση το φύλο ισχύει ακόμη σε πολλές χώρες. Πρόκειται να συνεχιστεί; Τώρα πια, στα περισσότερα σχολικά μαθήματα τα κορίτσια τα καταφέρνουν εξίσου καλά με τα αγόρια και συχνά καλύτερα. Επιπλέον, οι επιδόσεις στα μαθήματα επηρεάζουν τις προσδοκίες των 15χρονων αναφορικά με το είδος της καριέρας που επιθυμούν να ακολουθήσουν. Είναι όμως πάντοτε έτσι;

Το επάγγελμα που σκέφτονται να ακολουθήσουν οι μαθητές/τριες στο μέλλον...

Το 2006, η έρευνα PISA ρώτησε τους 15χρονους μαθητές ποιο επάγγελμα περίμεναν ότι θα κάνουν όταν μεγαλώσουν, γύρω στην ηλικία των 30. Σχεδόν σε όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ, τα κορίτσια ήταν πιο φιλόδοξα από τα αγόρια: με μια διαφορά 11 ποσοστιαίων μονάδων κατά μέσο όρο, τα

κορίτσια έτειναν περισσότερο από τα αγόρια να προσδοκούν επαγγέλματα γοήτρου και υψηλού κύρους όπως δικαστής, ανώτερος δημόσιος υπάλληλος, στέλεχος ή ελεύθερος επαγγελματίας. Η Γερμανία, η Γαλλία και η Ιαπωνία είναι οι μόνες χώρες του ΟΟΣΑ όπου υπήρχαν παρόμοια ποσοστά κοριτσιών και αγοριών που προσδοκούσαν αυτά τα επαγγέλματα, ενώ στην Ελβετία τα αγόρια ήταν ελαφρώς πιο φιλόδοξα από τα κορίτσια αναφορικά με τις επαγγελματικές τους προσδοκίες. Η διαφορά αυτή μεταξύ των φύλων ήταν ιδιαίτερα έντονη στην Ελλάδα και την Πολωνία. Στις δύο αυτές χώρες, το ποσοστό των κοριτσιών που προσδοκούσαν να γίνουν δικαστές, ανώτεροι δημόσιοι υπάλληλοι, στελέχη ή ελεύθεροι επαγγελματίες ήταν υψηλότερο κατά 20 μονάδες από το ποσοστό των αγοριών που ήλπιζαν να κάνουν καριέρα σε αυτούς τους τομείς.

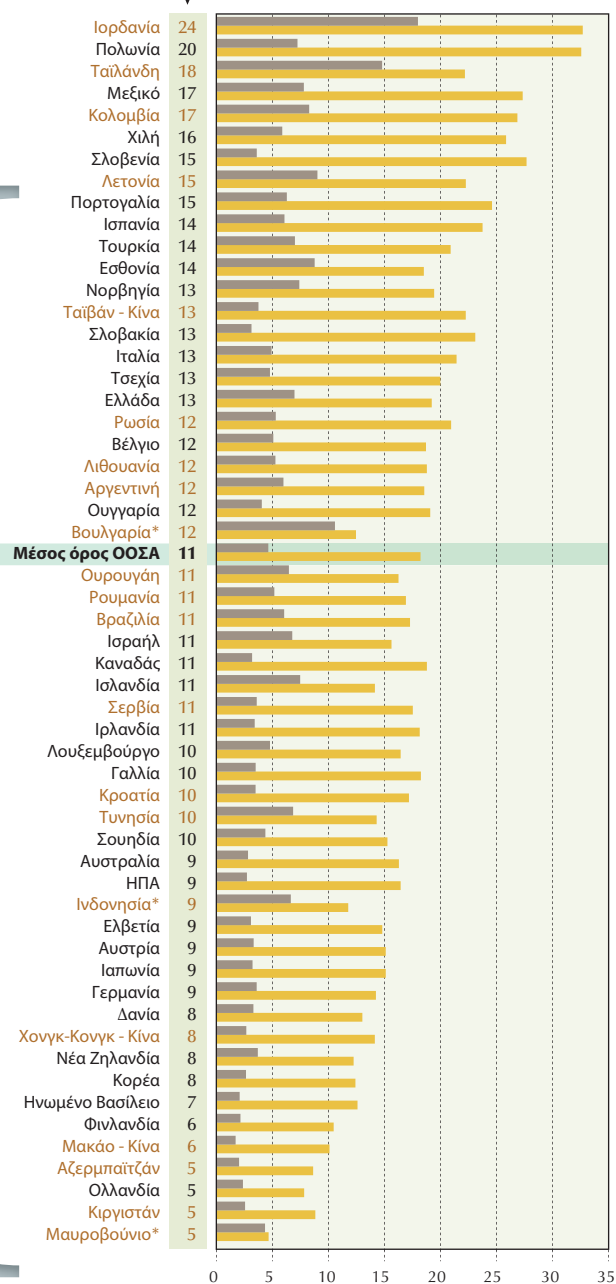
PISA

IN FOCUS

Ποσοστό αγοριών και κοριτσιών που προσδοκούν να κάνουν καριέρα στα επαγγέλματα μηχανικού ή στην πληροφορική

Ποσοστό μαθητών που προσδοκούν να κάνουν καριέρα στα επαγγέλματα μηχανικού ή στην πληροφορική

■ Κορίτσια ■ Αγόρια

Σημείωση: Οι χώρες κατατάσσονται με φθίνουσα σειρά του ποσοστού των μαθητών/μαθητριών που προσδοκούν να κάνουν καριέρα στα επαγγέλματα μηχανικού ή στην πληροφορική (συμπεριλαμβανομένης της αρχιτεκτονικής). Οι χώρες όπου η διαφορά μεταξύ των φύλων δεν είναι στατιστικά σημαντική δηλώνονται με αστερίσκο.

Πηγή: OECD, PISA 2006 Database.

Γενικά, αγόρια και κορίτσια όχι μόνο έχουν διαφορετικές προσδοκίες αλλά και επιλέγουν πολύ διαφορετικούς επαγγελματικούς τομείς. Σε είκοσιπέντε χώρες του ΟΟΣΑ, ένα από τα δέκα επαγγέλματα που αναφέρθηκαν συχνότερα από τα κορίτσια, όταν ρωτήθηκαν τι δουλειά θα ήθελαν να κάνουν στα 30 τους, ήταν «δικηγόρος», ενώ για τα αγόρια αντίστοιχα αυτό ίσχυε μόνο σε δέκα χώρες. Επίσης, σε είκοσι χώρες του ΟΟΣΑ, επαγγέλματα όπως «συγγραφέας, δημοσιογράφος ή παρεμφερή επαγγέλματα» ήταν μεταξύ των δέκα επαγγελμάτων που τα κορίτσια επιθυμούσαν να ασκήσουν, ενώ όσον αφορά τα αγόρια κάτι τέτοιο ίσχυε μόνο σε τέσσερις χώρες του ΟΟΣΑ.

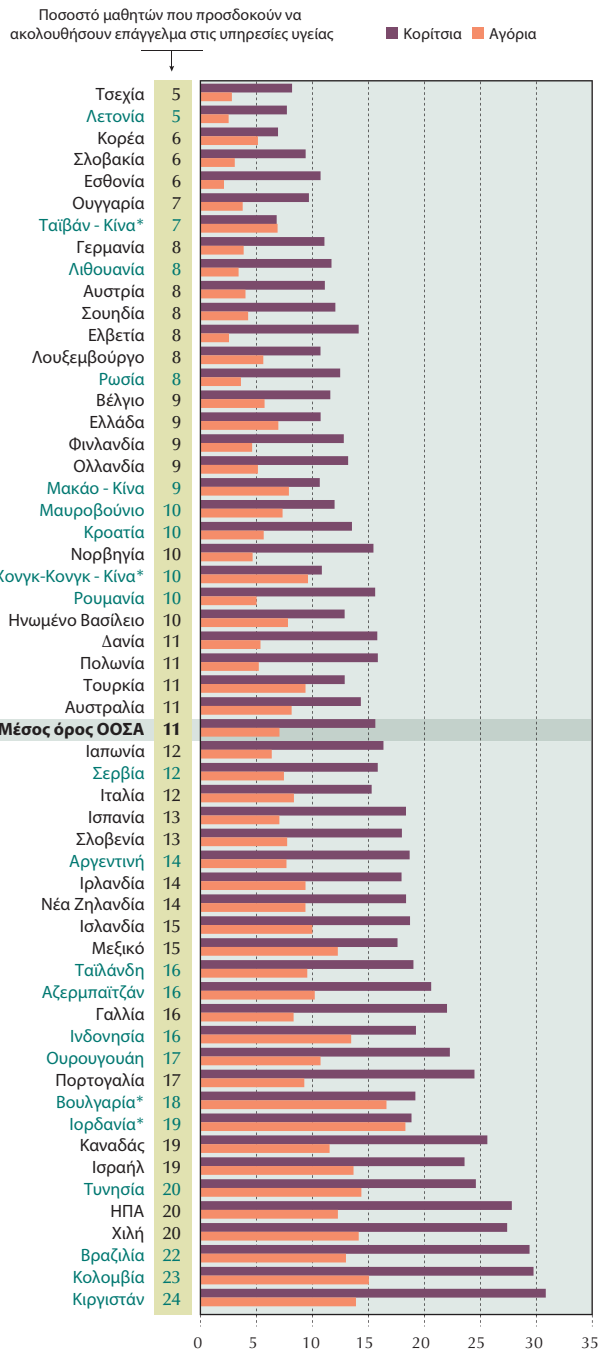
...δεν έχει πάντα σχέση με τις επιδόσεις τους σε ένα συγκεκριμένο μάθημα.

Τα τελευταία χρόνια, σε πολλές χώρες οι επιδόσεις των κοριτσιών στις επιστήμες έχουν φθάσει ή και ξεπεράσει τις επιδόσεις των αγοριών. Όμως καλύτερα αποτελέσματα των κοριτσιών στις επιστήμες και τα μαθηματικά δεν σημαίνει απαραίτητα ότι τα κορίτσια θα στραφούν σε επιστημονικά επαγγέλματα. Πράγματι, τα επαγγέλματα του μηχανικού ή του πληροφορικού προσελκύουν ακόμη σχετικά λίγα κορίτσια. Στις χώρες του ΟΟΣΑ, κατά μέσο όρο, λιγότερο από το 5% των κοριτσιών, αλλά το 18% των αγοριών, επιθυμούν να ασκήσουν το επάγγελμα του μηχανικού ή του πληροφορικού. Αξίζει να σταθούμε σε αυτή τη διαπίστωση διότι ο κλάδος της πληροφορικής και της μηχανικής συμπεριλαμβάνει και τομείς όπως η αρχιτεκτονική, που δεν συνδέονται ιδιαίτερα με το ένα ή το άλλο φύλο.

Ο αριθμός των μαθητών που σκέφτονταν να εργαστούν ως μηχανικοί ή στον τομέα της πληροφορικής διέφερε σημαντικά μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ, κυμαίνονταν από σχετικά υψηλά ποσοστά στη Χιλή, το Μεξικό, την Πολωνία και τη Σλοβενία μέχρι πολύ χαμηλά στην Φινλανδία και την Ολλανδία. Ο αριθμός των κοριτσιών που επιθυμούσαν να ασκήσουν το επάγγελμα του μηχανικού ή του πληροφορικού, σε καμία χώρα του ΟΟΣΑ δεν ξεπερνούσε τον αριθμό των αγοριών που προσδοκούσαν να ασκήσουν αυτά τα επαγγέλματα. Επιπλέον, στην αναλογία αγοριών/ κοριτσιών που σκέφτονταν το ένα ή το άλλο από αυτά τα επαγγέλματα, υπερτερούν τα αγόρια στις περισσότερες χώρες του ΟΟΣΑ. Υπήρχαν, κατά μέσο όρο, τουλάχιστο τέσσερις φορές περισσότερα αγόρια από ό,τι κορίτσια που ενδιαφέρονταν να εργαστούν σε αυτούς τους τομείς. Ακόμη και μεταξύ των μαθητών/μαθητριών με πολύ υψηλές επιδόσεις, αγόρια και κορίτσια σκέφτονταν να ακολουθήσουν διαφορετικά επαγγέλματα. Στην πραγματικότητα, οι προσδοκίες τους ήταν παρόμοιες με τις προσδοκίες των λιγότερο καλών μαθητών του ίδιου φύλου. Για παράδειγμα, λίγα κορίτσια με υψηλές επιδόσεις σκέφτονταν να ακολουθήσουν το επάγγελμα του μηχανικού ή του πληροφορικού.

Ποσοστό αγοριών και κοριτσιών που προσδοκούν να ακολουθήσουν επάγγελμα στις υπηρεσίες υγείας

Παρότι λίγα κορίτσια σκέφτονται να ακολουθήσουν κάποιο επιστημονικό επάγγελμα, όπως το επάγγελμα του μηχανικού ή του πληροφορικού, διαπιστώνεται ότι σε όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ τα κορίτσια ήταν περισσότερα από τα συνομήλικα αγόρια όταν επρόκειτο για επαγγέλματα σε υπηρεσίες υγείας που αποτελούν μία ομάδα επιστημονικών επαγγελμάτων με ανθρωπιστική διάσταση. Η διαφορά αυτή διατηρείται ακόμα και όταν αφαιρείται το «νοσοκόμα» και το «μαία» από τον κατάλογο των επαγγελμάτων υγείας. Στις χώρες του ΟΟΣΑ το 16% των κοριτσιών, κατά μέσο όρο, σκέφτονταν να ασκήσουν επαγγέλματα υγείας, εκτός από το επάγγελμα της νοσηλεύτριας ή της μαίας, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τα αγόρια ήταν μόνο 7%. Οι αριθμοί αυτοί υποδηλώνουν ότι αν και τα κορίτσια που παρουσιάζουν υψηλές επιδόσεις στις επιστήμες δεν προσδοκούν να γίνουν μηχανικοί ή πληροφορικοί, στρέφουν τις μεγαλύτερες φιλοδοξίες τους σε άλλους τύπους επιστημονικών επαγγελμάτων, όπως ο τομέας των επαγγελμάτων υγείας.

Οι διαφορές μεταξύ των φύλων σε θέματα επαγγελματικών προσδοκιών θα μπορούσαν να συμβάλουν στην εξήγηση των διαφοροποιήσεων με βάση το φύλο στην αγορά εργασίας, οι οποίες με τη σειρά τους μπορούν να έχουν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στα άτομα και τις κοινωνίες. Για παράδειγμα, οι αγορές εργασίας που γνωρίζουν ανάλογες διαφυλικές διαφοροποιήσεις, συχνά συνδέονται με τις μεγάλες διαφυλικές ανισότητες σε μισθούς και συνθήκες εργασίας. Και όπως η απουσία των γυναικών από την αγορά εργασίας βλάπτει την οικονομική ανάπτυξη και πρόοδο, η έλλειψη ισότητας στις επαγγελματικές ευκαιρίες, που θα επέτρεπαν τόσο στις γυναίκες όσο και στους άντρες να αναπτύξουν τις δυνατότητές τους σε οποιοδήποτε τομέα σπουδών και εργασίας, ενδέχεται να οδηγήσει σε απώλεια ταλέντων και στη μη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού.

Σημείωση: Οι χώρες κατατάσσονται με αύξουσα σειρά του ποσοστού των μαθητών που προσδοκούν να ακολουθήσουν επάγγελμα στις υπηρεσίες υγείας (εκτός από το επάγγελμα της νοσοκόμας και της μαίας).

Οι χώρες όπου η διαφορά μεταξύ των φύλων δεν είναι στατιστικά σημαντική δηλώνονται με αστερίσκο.

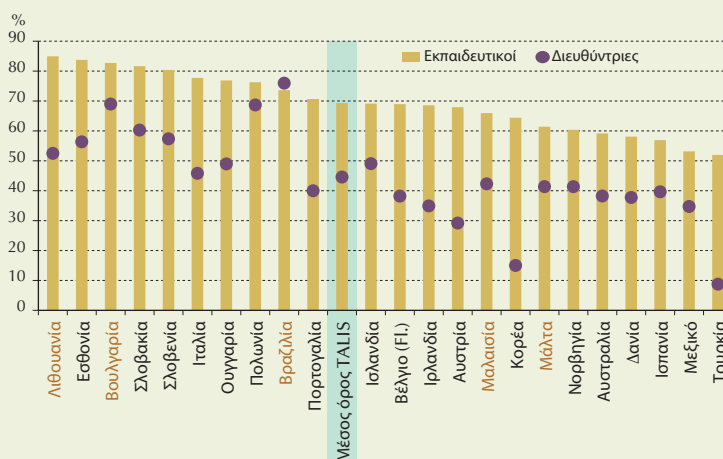
Πηγή: OECD, PISA 2006 Database.

Η εκπαίδευση είναι ένας από τους επαγγελματικούς τομείς όπου οι διαφυλικές διαφοροποιήσεις είναι πιο έντονες. Τα δεδομένα του πρώτου κύκλου της Διεθνούς Έρευνας για τη Διδασκαλία και τη Μάθηση (TALIS 2008) αποκαλύπτουν ότι κατά μέσο όρο, στις 23 συμμετέχουσες χώρες, περίπου το 70% των εκπαιδευτικών του Γυμνασίου ήταν γυναίκες, και τουλάχιστο το 50% σε όλες τις χώρες. Οι γυναίκες ήταν επίσης πολύ πιο πιθανό να διδάσκουν γλώσσες (79%) ή ανθρωπιστικές επιστήμες (57%), παρά μαθηματικά ή φυσικές επιστήμες (49%).

Εντούτοις, οι θέσεις διευθυντών των σχολείων καταλαμβάνονταν κυρίως από άνδρες. Στις χώρες που συμμετείχαν στην έρευνα TALIS λιγότεροι, κατά μέσο όρο, από τους μισούς διευθυντές ήταν γυναίκες (45%). Οι αριθμοί αυτοί υποδηλώνουν ότι οι άνδρες που ακολουθούν αυτήν την πορεία στην επαγγελματική τους εξέλιξη είναι περισσότεροι από τις γυναίκες, αν και στη Βραζιλία, την Πολωνία, και σε κάποιο βαθμό στη Βουλγαρία, οι γυναίκες κατέχουν θέσεις εκπαιδευτικού ή θέσεις διευθυντού περίπου στα ίδια ποσοστά με τους άνδρες.

Κατανομή γυναικών εκπαιδευτικών και διευθυντριών στο Γυμνάσιο

Note: Countries are ranked in descending order of the percentage of women teachers.
Source: OECD, Teaching and Learning International Survey 2008.

Συμπερασματικά: Χάρη στη θεαματική εκπαιδευτική πρόοδο που σημείωσαν τα τελευταία χρόνια οι μαθήτριες, σήμερα τα 15χρονα κορίτσια είναι, κατά μέσο όρο, πιο φιλόδοξα από τα συνομήλικα αγόρια. Παρόλα αυτά, η απόφαση κοριτσιών και αγοριών να ακολουθήσουν κάποιο επάγγελμα και να εκμεταλλευτούν όσο γίνεται καλύτερα τις δυνατότητές τους συνεχίζει να επηρεάζεται από παράγοντες, που δεν συνδέονται απαραίτητα με τις πραγματικές τους ικανότητες.

Για περισσότερες πληροφορίες

Επικοινωνία: Francesca Borgonovi (Francesca.Borgonovi@oecd.org)

Βλέπε “Gendered Career Expectations of Students”

Επισκεφθείτε

www.pisa.oecd.org

Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.):

<http://www.iep.edu.gr/pisa>

Η απόδοση στα ελληνικά και η συνάφειά της με το πρωτότυπο κείμενο αποτελεί ευθύνη μελών της Ομάδας PISA (Κ. Λειβαδίτης, Δ. Τσιφλίκια, Β. Χατζηκηκίττα) του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής της Ελλάδας.

Η ηλεκτρονική προσαρμογή έγινε από την Δ. Κομνηνού (Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής).